

mandag den 29. juni 2020

“Vi samarbejder i Tasiilaq” – tilbage melding på arbejdet foråret 2020

Indflyvning:

Hermed afrapportering på Tasiilami Suleqatigiippugut, for foråret 2020. Arbejdet har været præget af opstart af det reelle forløb, og af Corona- krisen. Det sidste som man vil kunne læse, i både positiv og negativ forstand.

Vi har i løbet af foråret talt med både fagpersoner, foreningspersoner og privatpersoner i Tasiilaq by og distrikt, ligesom vi har talt med mennesker i Nuuk fra kommunen og fra Selvstyret, og med mennesker i Danmark med ansvar og/eller interesse for udviklingen i distriktet fra ministerier, fonde og andre aktører.

Vi har i løbet af foråret udarbejdet et idekatalog over de ideer til forandringer og handling som vi er blevet præsenteret for gennem de efterhånden mange samtaler med mennesker i Tasiilaq. Vi er startet med udvikling af konkrete løsninger og projekter med udgangspunkt i idékataloget. Derudover har vi lavet et forslag til et styringsprincip for initiativer i Tasiilaq, kaldet Touchstone Tasiilaq. Begge gennemgås i denne afrapportering.

Besøg i Tasiilaq:

Vi har i perioden været på ét besøg i Tasiilaq. Dette fandt sted i begyndelsen af februar måned. Her fremlagde vi afrapporteringen fra for-besøget og den lille tegnefilm om arbejdet for Lokaludvalget. Vi fik tilbagemeldinger på hvad lokaludvalget mente var det vigtigste at tage fat på i det videre arbejde. Der havde lige været valg til Lokaludvalget, så turen var også en introduktion til vores arbejde for de nye medlemmer af Lokaludvalget.

Herudover havde vi samtaler med Hjørdis på forvaltningen, Eli på Majoriaq, Tinka på skolen, Lars fra Ungdommens Kulturhus, Lene på BFC, sundhedsplejersken og lægen på sygehuset, Brita Larsen fra Prinsesse Margrethes Børnehjem, Christian fra politiet, den nye leder af Anstalten, medvirkede ved et ledermøde og i et møde med forebyggelsesudvalget. Vi havde derudover samtaler omkring hvordan man kan få mødre til at organisere sig og tale med hinanden om hvordan man kan lære sine døtre at passe bedre på sig selv, om udviklingen af en erhvervskonference i efteråret, med en lokal borger som havde en ide til et vandrerhjem, og mange andre.

Vi havde yderligere to besøg planlagt for foråret. Et i slutningen af marts måned, hvor Martha Lund Olsen havde bedt os om at komme og understøtte det tværgående arbejde omkring forebyggelse af seksuelle overgreb, byggende på politiets afrapportering om seksuelle forbrydelser i byen, og et besøg i maj måned, hvor vi ville have arbejdet med den udviklingen af større sikkerhed i byen og med det tværgående samarbejde omkring børn og unge. Begge planlagte besøg blev aflyst da Corona-krisen satte ind.

I stedet har vi koncentreret os om at få færdiggjort og delt udarbejdelsen af det omtalte idekatalog for udviklingen i Tasiilaq og af Touchstone Tasiilaq. Vi har brugt tid på at udvikle en model for på hvilken måde vi kan modne ideer og bringe dem fra ide til handling, og har på den baggrund udarbejdet en række projektbeskrivelser som skal præsenteres for Lokaludvalget ved vores næste besøg.

Idekataloget:

Forløbet i Tasiilaq er bygget op omkring de 17 verdensmål og tankerne bag brugen af disse i udviklingsarbejdet. I vores arbejde indtil nu har vi opsamlet en lang række ideer, store som små, fra mennesker i byen og i Nuuk med interesse for udviklingen i Tasiilaq, og har udarbejdet et idekatalog for byens udvikling. Dette idekatalog er vedhæftet denne afrapportering til forhåbentlig fornøjelig orientering. Der er store og små ideer, billige og dyre, lavt hængende frugter og langsigtede udviklingsprojekter. For overblikkets skyld, har vi kategoriseret alle ideerne i en række temaer:

- Bedre boliger - flere boliger
- Forebyggende sociale indsatser
- Infrastruktur
- Samarbejde for bæredygtig udvikling i distriktet
- Økonomi
- Uddannelse
- Kultur
- Erhverv
- Sundhed
- Energiproduktion
- FN's verdensmål

Dette er en indledende og u-prioriteret tematisering og rækkefølge. Da Lokaludvalget har ønsket at fokusere på boliger og bedre sanitet, på tidlig indsats og på uddannelsesmuligheder og erhvervsudvikling, og da Politiets rapport om seksualforbrydelser kom med en række anbefalinger i forhold til seksualundervisning og forældreansvar, har vi arbejdet med at modne nogle af de ideer som ligger indenfor disse områder. Det betyder at vi idag står med to projektbeskrivelser indenfor kategorien bedre boliger, med titlerne "Bæredygtige Boliger" og en "Forbedring af toiletforholdene" (for de ca. 200 boliger i byen uden vandkloset). En projektbeskrivelse om "Tørring af sælskind", og en med et forslag til ung-til-ung seksualundervisning. Endelig er der en under udarbejdelse som handler om at få lavet en baseline undersøgelse af alle børn i distriktets sundhedstilstand, og at arbejde dataorienteret med en forebyggende indsats for gravide mødre, blandt andet omkring alkohol og forebyggelse af medfødte alkoholskader hos børn.

Disse beskrivelser vil blive forelagt Lokaludvalget og lokale ledere af områderne for kvalificering, hvorefter det er tanken at de skal sendes videre til samtaler med de relevante politikere og direktører i Kommunalbestyrelsen og direktionen.

Vi arbejder på at sikre at der er lokalt ejerskab til projekter inden de sættes i værk. Det betyder at processen andre steder fra kan opleves som langsom, men det må være sådan, når vi arbejder i et forløb med borgerinddragelse og lokal forankring som fokus.

Som eksempel på et sådant lokalt ejerskab og på vores understøttelse af samarbejde på tværs i byen, kan vi beskrive vores samarbejde med Ungdommens Kulturhus Igdlo og dets leder Lars Rasmussen. Lars er en ildsjæl, som inden han fik ansvaret for Ungdommens Kulturhus var ansat som leder af museet, og her blandt andet også har ansvaret for det Unesco-projekt som lige nu er under udvikling omkring materiel og immateriel kultur i forhold til måske at kunne udnævne Tasiilaq distrikt til et Unesco site. Lars påtog sig den ekstra opgave med ledelse af Igdlo da stillingen blev ledig sidste efterår, og har siden arbejdet målrettet på at få organiseret sit ansvarsområde, så det er både sammenhængende og besat med medarbejdere med forstand på og interesse for de enkelte områder. Vi har haft fortløbende samtaler med ham, og arbejdet på at understøtte og sammenkoble hans arbejde med de øvrige ideer til hvad der kan gøres med de unge i byen. Vi støtter således aktivt at han og Eli fra Majoriaq får koordineret og samarbejdet de indsatser de står med hvor dette er muligt. Sammen med ham har vi således besluttet at koble arbejdet med ung-til-ung seksualundervisning til Igdlo, og at målrette vores fondsansøgninger til dette projekt med udgangspunkt i Igdlo. Vi har ligeledes arbejdet på at koble et projekt fra to lokale borgere om fangst camps for unge til Igdlo. Selv arbejder Lars på at understøtte de unge i at bygge en hytte de kan tage ud i, at rejse penge til skiudstyr så man kan tage på skiture, at få fisker- og fangerforeningen og Igdlo til at samarbejde og forskelligt andet. Lars har selv en hundeslæde og et hundekobbel, og bliver på mange måder set på som et forbillede - særligt af de unge mænd. At kunne understøtte hans arbejde med Igdlo anser vi for yderst vigtigt, da det jo ikke er det nye hus i sig selv, men det fokus på hvem de unge er, og hvad de gerne vil med deres liv som er afgørende for de unges udvikling og muligheder fremad i livet. Eli er en erfaren mand at gæste. Han har mange års arbejde med de unge i byen som baggrund, og har både viden og ideer til hvad der skal til for at udvikle de unges viden og erhvervsmæssige muligheder i byen. koordinering og understøttelse af deres ideer bliver således her et centralt arbejde for vores indsats.

Touchstone Tasiilaq:

Touchstone Tasiilaq er vores bud på, hvordan man kan sikre at de mange forskelligartede initiativer som bliver iværksat i Tasiilaq, kan blive koordinerede og dermed kan få størst mulig effekt. Vi har gennem vores besøg i byen erfaret hvor mange initiativer der rent faktisk tages på Tasiilaqs vegne, men også hvor få af disse som er vendt med den lokale forvaltningschef eller med lokaludvalget inden de sættes i værk. Det betyder at et væsentligt problem i byen er at der bruges uforholdsmæssigt meget tid på at håndtere ukoordinerede besøg fra den kommunale forvaltning i Nuuk, fra Selvstyret, fra staten, og fra private aktører i såvel Grønland som Danmark. Det har bevirket at vi har fremsendt et forslag til direktionen om etablering af en lille sekretariat beliggende i Tasiilaq som alle initiativer omhandlende udviklingen i distriktet skal ind over. Det vil betyde at forvaltningschef Hjørdis Viberg får mandat til at beslutte om aktiviteter (rejser, kurser, borgermøder, undersøgelser osv.) skal igangsættes, hvornår det passer ind i byens kalender, og på hvilken måde man kan sikre at byens borgere får et reelt udbytte af de besøg og initiativer som sættes igang. Vi har tilbudt at etablere og drive dette lille sekretariat i en opstartsfasen, indtil det er blevet kendt og anerkendt som den måde initiativer får adgang til byen, og sekretariatet dermed er kommet i sikker drift.

Touchstone Tasiilaq fungerer på den måde at man inden man kan rejse til byen med et projekt eller en aktivitet, som involverer ressourcepersoner fra byen, skal henvende sig og anføre sit ærinde. Man skal derudover have læst det materiale som er tilgængeligt om byen: en oversigt over igangværende projekter og udviklingstiltag, så man ikke starter noget op som allerede er i gang, politiets undersøgelse om seksuelle forbrydelser i byen og deres anbefalinger til initiativer som kan forebygge overgreb, kommuneplanen og lokalplanen for distriktets byer og bygder, oversigten fra Kronprinsesse Marys Fond om initiativer for børn og unge i Grønland indenfor det sociale område osv. En testversion af Touchstone Tasiilaq kan ses og følges med i, ved at gå ind på nettet

www.susnow.net. Her ligger også en kalender over hvornår der foregår relevante og aftalte udviklingsaktiviteter, og man kan på denne måde sikre at arbejdet i byen bliver mest muligt koordineret og at vi dermed øger udbyttet af de investeringer som finder sted.

Fra ide til handling:

Vi har i løbet af foråret etableret en struktur for udviklingen af ideer fra idekataloget. Denne struktur er beskrevet i det vedhæftede dokument "Fra ide til handling". Heri beskrives vejen fra noget dukker op som en "løs ide" hos nogen, over en skitse/tegning af hvad man forestiller sig, til en egentlig projektbeskrivelse. Mellem hvert trin bliver ideerne forelagt de relevante fagpersoner, foreninger og lokaludvalg/bygderåd til kvalificering og kommentering.

Før en projektbeskrivelse bliver til et egentligt projekt, skal der være etableret en lokal forankring. Lokal forankring betyder i denne sammenhæng at et projekt skal have en lokal borger, afdeling, foreningsperson som "ejer". Projekterne er altså ikke "vores" i SusNow, men de lokale ejeres. Det betyder at vi bidrager med hele vores netværk af videns personer som kunne tænkes at være hjælpsomme at trække med ind, at vi lægger hvad vi kan af energi og kraft i at understøtte projektejerne i at deres projekter bliver til virkelighed. Det betyder omvendt også at projektejerne må bruge tid og kræfter på at holde fast i mål og fremdrift, og at det er dem som får æren og gevinsten af at projekterne vokser og folder sig ud. Så langt er vi endnu ikke kommet med noget, men vi beskriver selve forløbet her, for at dele modellen, så det bliver tydeligt hvorfor det nogengange kommer til at gå langsomt, nogle gange til at gå galt og nogle gange til at føre til succes.

Lige op til sommerferien har vi haft møde med kommunens konsulenter for borgerinddragelse, og har etableret et tæt samarbejde om, at udnytte kommunens nye borgerinddragelsesplatform, Kommuneqarfiga, i arbejdet med borgerinddragelse i Tasiilaq og distriktets bygder. Vi er blevet oprettet som administrator, og har allerede relevante projekter, hvor vi vil anvende platformen. Vi ønsker at være med til at understøtte kommunens nye borgeinddragelsesstrategi i udviklingen og iværksættelse af projekter i Tasiilaq Distrikt.

Projektbeskrivelser indtil nu:

På nuværende tidspunkt har vi som sagt to projektbeskrivelser indenfor kategorien bedre boliger. en kortsigtet som handler om at forbedre hygiejnen for de forholdsvis mange mennesker som bor i boliger med spandetoiletter som endnu ikke har fundet sin projektejer, og en mere strategisk, med titlen "Bæredygtige Boliger" som skal bo hos Lokalrådet. Derudover en projektbeskrivelse om "Tørring af sælskind" som er forankret i Majoriaq. Derudover det føromtalt forslag til ung-til-ung seksualundervisning som forankres i Igdlø. Endelig er der en projektbeskrivelse under udarbejdelse som handler om at få lavet en baseline undersøgelse af alle børn i distriktets sundhedstilstand, og at arbejde dataorienteret med en forebyggende indsats for gravide mødre, blandt andet omkring alkohol og forebyggelse af medfødte alkoholskader hos børn. Denne projektbeskrivelse har sit afsæt i observationer fra SANAs børnelæges besøg i byen i efteråret 2019, og skrives på lige nu, af tre børnelæger knyttet til Rigshospitalets Global Health Unit. Den vil blive vendt med lederen af Børne- og Familiecenteret i Tasiilaq, og er som det sundhedsprojekt det er, tænkt at skulle forankres på sygehuset i tæt samarbejde med den kommunale tidlige indsats.

Lad os til oplysning fortælle om hvordan projektbeskrivelsen på "Bæredygtige Boliger" er blevet til. Vi har fortløbende hørt fortællinger fra mennesker i byen om boligforholdenes betydning for børnenes og de unges liv i byen. Små gamle og dårlige boliger, eller boliger med for mange beboere i, for dyre nye boliger osv. har alt sammen været med til at skabe et tryk på børnene ud af boligerne og ud på gaderne i byen. Stærke ønsker om at få boliger hvor der er plads til flere generationer, hvor fortidens bopladsbebyggelse måske bliver trukket ind i udviklingsarbejdet, fleksible boliger

som kan udvides når en ny familie vokser og konsolideres sig, måske endda øget brug af traditionelle byggematerialer - (jvf. Unesco projektets fokus på den materielle kultur). Vi har fortløbende samlet de forskellige ideer til boliger og udvikling i idekataloget, og da vi havde vendt ideerne med lokaludvalget stod det klart at det er et stort ønske at få etableret en mulighed for flere og mere lokalt prægede boliger i byen.

Visionen fra kommuneplan 2028 er at "alle byer i Kommuneqarfik Sermersooq skal udvikle sig harmonisk med respekt for geografiske forskelle. udviklingen af byer og bosteder skal forankres i de enkelte stedets egne muligheder og behov. Byer og bosteder skal byde på variationer af oplevelser, tryghed, smuk bygnings- og byarkitektur samt velfungerende boligmiljøer". Værdierne som dette skal bygge på, er bæredygtighed, livskvalitet, demokrati og service. Set fra et borgerinddragelsesperspektiv betyder dette at der skal faciliteres en visionsproces i byen som kan understøtte at Tasiilaq får en langsigtet byudviklingsstrategi (Vision Tasiilaq 2030), så byen bliver det vækstcenter for østkysten man drømmer om. Et vækstcenter som kan sikre en fremadrettet langtidsholdbar bæredygtig vækst i distriktet, med en attraktiv bymidte og som får bygget sikre og gode boligområder, som mennesker i byen holder af at bo i. Her er brug for en lokalt forankret og grundig visionsproces, hvor de borgere i byen, som ellers ikke altid bliver hørt, kommer til orde, oplever sig inddraget og får mulighed for at komme med ønsker og ideer til hvad der er brug for. Og her er brug for at arbejde med både boliger og vækstcenterideen i form af et iværksætterhus som kan være motor for byens og distriktets fremadrettede videns- og erhvervsudvikling. Vi har derfor et stærkt ønske om, sammen med lokaludvalget at komme i dialog med Borgmesterens afdeling som står med kommunens visionsarbejde, med kommunens politikere fra Tasiilaq distrikt, med direktøren for teknik og miljø, med Landsplanlægningskontoret osv., med henblik på at koordinere og maksimere udbyttet af de mulige initiativer indenfor bæredygtige boliger i Tasiilaq. Vi håber her at kunne benytte os af Touchstone Tasiilaq, med henblik på at sikre koordinering og fælles fodslag og trækraft. Vi har haft kontakt med mennesker med mange års erfaringer med byggeri for udsatte områder (UN-habitat, og Arkitekter uden grænser). Her er vurderingen at det er muligt at finde finansiering til et sådant udviklings- og byggeprojekt med de omtalte to komponenter, og at bruge selve udviklingen af ideen til at tiltrække positiv opmærksomhed og udviklingskraft til byen.

Landingsbanen - næste skridt:

Vi påtænker langsomt at starte arbejdet op med Touchstone Tasiilaq indenfor de kommende uger. Vi arbejder ligeledes med at udvikle projektbeskrivelserne på de omtalte områder til en form hvor de kan præsenteres og kvalificeres lokalt. Derefter håber vi at kunne benytte vores næste tur til Grønland, som kommer til at ligge i begyndelsen af september, til at fremlægge og kvalificere yderligere hos de instanser i Nuuk som er relevante at inddrage. Derfra tager vi til Tasiilaq og arbejder videre med forankring og ideudvikling. Med borgerinddragelse og sikring af så høj en grad af koordinering som muligt. Vi har endnu en tur planlagt i slutningen af oktober begyndelsen af november.

Vi står altid til jeres rådighed i forhold initiativer, spørgsmål og koordinering af indsatser i regi af Tasiilami Suleqatigiippugut

Gode hilsner
SusNow